



## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Cvrsvs Theologici ...**

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et  
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -  
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum  
Scholasticis habent connexionem, declarantur

**Carleton, Thomas Compton**

**Leodii, 1659**

Sect. I De nonnullis quæ beatitudinem consequuntur.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-13718**

vidimus Sectione præcedente, conclusione tertia, vita æterna, seu beatitudo dicitur cognitio Dei, quod de cognitione patriæ, seu visione beatificæ intelligit S. Augustinus, & alii, ut loco citato fufius ostendimus.

**VII.** Si quis verò beatitudinem constituat in perfectissimâ conjunctione cum Deo summo bono & ultimo nostro fine, tunc cum Suario & aliis dicere poterit amorem ingredi essentialem conceptum beatitudinis, eamque non visionem tantum includere, sed amorem amicitie erga Deum.

**VIII.** Nec refert (si quis hoc modo procedat) quod amor in prioritate aliquâ naturæ sequatur visionem, hæc enim subordinatio non obstat, quo minus duo, inter quæ similis reperitur subordinatio, possint esse de essentiâ alicujus rei: sic in compositis materialibus materia prima est prior naturâ, quam forma substantialis, utpote causa illius materialis, quarum tamen utraque simul constituit essentialiam illius compositi, ignis exempli gratiâ: sic in accidentalibus, calor & reliquæ

primæ qualitates sunt priores aliis, omnes nihilominus constituere simul possunt unam dispositionem & temperamentum respectu alicujus elementi vel mixti: sic similiter in supernaturalibus, fides & charitas sunt necessariæ ad justitiam vel beatitudinem viæ, charitas nihilominus (quæ tamen in viâ est præcipua in hoc temperamento supernaturali) supponit fidem.

In rebus itaque iis, quarum essentia constat ex proportionibus plurium, nihil est quo minus una pars essentialis supponat aliam. Idem ergo contingere potest in præsentibus, sicque licet amor sequatur ad visionem; nihilominus tam hæc quam ille constituere potest unum conceptum essentialem beatitudinis, cum sine amore non intelligeretur omnino completa & perfecta unio cum Deo fine ultimo. Certè in omni sententiâ amor ille beatificus haberi debet perfectio quædam primaria, & complementum substantiale beatitudinis, qui nimirum si desset, conferretur beatitudo, valde imperfecta, ac diminuta.

**IX.** Quo pacto tam visio quam amor illam consequitur, unam constituere possint beatitudinem.

## DISPUTATIO LXXXIV.

### De affectionibus, & proprietatibus Beatitudinis.

#### SECTIO PRIMA.

##### De nonnullis quæ Beatitudinem consequuntur.

**I.** De essentiâ vera beatitudinis esse perpetuam.



**U**ÆRES primò utrùm perpetuitas sit de essentiâ beatitudinis. Respondetur affirmative, tum quia S. Thomas hic q. 5. id affirmat, qua de causâ negat S. Paulum & Moysen quamvis Deum ad

tempus viderint, fuisse per visionem illam beatos. Deinde beatitudo perfectæ ejusmodi esse debet, quæ omnem tollat anxietatem, & sollicitudinem, qualis non foret illa, quæ finem aliquando esset habitura, ut ostendi Disp. 10. de Animâ, & in Prometheo Christiano Disp. 14. cap. 3. unde & perpetuitatis hujus cognitionem existimo esse beatitudini perfectæ essentialem, ut loco proximè citato ostendi: Ad quod appositè S. Augustinus: *Beatitudo vera non est, inquit, de cuius æternitate dubitatur.* Utrùm autem beatitudo nostra de factò futura sit perpetua, dicitur in fine sectionis quartæ.

Perpetuitas etiam hujus cognitio est de concepta perfectâ beatitudinis.

S. Augustinus.

**II.** Visio beatificæ respectu objecti primarii est pure speculativa.

Quid ad cognitionem practicam requiratur.

Quæres secundò: visio beatificæ utrum speculativa sit an practica. Respondetur respectu objecti primarii, nempe Dei, absque dubio esse pure speculativam, cum ut sic versetur circa rem non operabilem à cognoscente. Dices, ut sic excitat amorem, ergo est practica. Contrà: ergo nulla, aut fere nulla cognitio est quæ non sit practica, cum nulla omnino vel fere nulla sit, quæ excitare nequeat ad amorem vel delectationem aut odium rei cognitæ, vel ad dolorem de illius præsentia aut absentia. Ad rationem ergo cognitionis practicæ non sufficit, quod quomodocumque moveat ad opus, sed præstare hoc debet per modum artis, vel ideæ, representando scilicet rem ad cuius affectionem movet, eamque habendo pro objecto. Circa objecta autem secundaria esse

poterit vel speculativa vel practica, secundum naturam objectorum, quæ representat, prout scilicet fuerint, vel non fuerint operabilia à cognoscente. Plura hæc de re dixi supra disp. 18. sect. 10. num. 7. & octavo.

Quæres tertio: Sine visio beatificæ necessaria, & an etiam amor sit necessarius eam consequens. De visione communis omnium sententiâ est, esse necessariam. De amore negat Scotus cum suis, qui eum asserunt esse liberum, & consequenter beatos ab eo cessare posse. Dicendum tamen cum S. Thoma hic, q. 4. art. 4. & Thomistis communiter, amorem beatificum esse omnino necessarium. Idem tenet Suarez 1. 2. disp. 9. sect. 1. num. 9. licet putet mentem S. Thomæ non esse hæc in re ita manifestam de necessitate quoad exercitium, sed explicari posse de necessitate quoad specificationem.

Ratio est quia ut bene Suarez num. 14. Deus est bonum infinitum, ergo quando clarè, & ut in se est, videtur, habet vim infinite movendi, & consequenter ita attrahet, ut non possit voluntas stare ad resistere seu illum non amare; cum etiam in rebus creatis constet, bonum, quò majus, eò fortius movere voluntatem. Confirmatur, Deus siquidem necessariò amat se, & suam bonitatem, estque ad hunc actum omnino determinatus, ergo voluntas creatâ clarè videns eandem bonitatem, non potest in eam amando libera esse, & indeterminata. Non est ergo voluntas libera ad non amandum nisi ea tantum bona quæ apprehendit levia, vel malo aliquo admixta. Vitandum nihilominus aliud extremum Henrici & aliorum dicentium eos, qui clarè vident Deum, ita necessariò eum amare, ut nec divinitus impediri amor possit: hoc enim planè sine fundamento asseritur.

Hinc infero primò, Deum non posse beato præcipere ut eum non amet, vel ut ab amore cesset. Secundò si Deus maximo aliquo damno beatum afficeret, adhuc eum amaret, licet simul doleret.

Visio respectu objectorum secundario est pure speculativa, partim practica.

**III.** De visio beatificæ, & amor eam consequens est necessarius.

**IV.** Bonum infinitum clarè visum necessitate movet sui.

Quamvis res cognita non necessitent ad amorem.

**V.** Inferuntur varia circa necessitatem amoris beatifici.

doleret, de pœnis inferni, exempli gratiâ, si eas pateretur, sicut modo animæ in Purgatorio eum amant, & nihilominus dolent, & Christus de suis etiam pœnis doluit. Tertio infero hoc titulo beatum esse impeccabilem, ut cum communiore sententiâ contra Scotum ostendit Suarez hic, Disp. 20. sect. 1. num. 10. Ratio est, implicat enim ut quis simul amet Deum super omnia, & ipsum velit offendere, seu aliquid præstare, quod ei videt esse ingratum: amor siquidem vel est formalis vel (si quis fingat casum quo nulla in eo videatur creatura) virtualis saltem referentia omnium ad Deum, utpote perfectissima ad illum adhæsiō, & summa appetitio divinæ bonitatis, erga quem ita per amorem omnem perfectum afficitur, ut in actu primo parata sit voluntas illud omne fugere, quod Deo ingratum esse postea viderit.

*Amor beatificus excludit à beato potentiam peccandi.*

SECTIO SECUNDA.

*An in patriâ maneant scientiæ in hac vitâ acquisitæ. Quædam etiam de gaudio, & delectatione beatorum inquiruntur.*

*I. Manent in patriâ scientiæ naturales in viâ acquisitæ.*

**Q**UÆRES quartò utrùm in patriâ simul cum visione beatificâ maneant species intelligibiles, & scientiæ naturales hic in viâ acquisitæ. Negat Albertus in 3. Disp. 33. communis tamen sententiâ affirmat cum S. Thoma 1. 2. quæ etiam opinionem sequitur Suarez 1. 2. Disp. 8. sect. 2. Ad hoc confirmandum facit, quod communiter à Theologis dici solet, nempe conservari in patriâ memoriâ eorum quæ in via gesta sunt, quæ est doctrina Sancti Gregorii, lib. 4. Moralium cap. 42. ubi hoc modo explicat verba illa Isaiæ 63. Oblivioni data sunt angustie priores, id est, inquit, S. Gregorius, erit oblivio præteritorum malorum, non ut non cognoscantur, sed ut non contritent: sicut econtrâ in damnatis manet memoria rerum præteritarum, ex qua magis cruciantur, juxta illud Lucæ 16. v. 24. Recordare quia recepisti bona in vitâ tuâ, & Lazarus similiter mala.

*Tam beati quam damnati verum in hac vitâ gestarum recordantur.*

*II. Nullum est inconveniēti, ut habitus scientiarum maneant in cælo.*

Deinde, nullum est inconveniēti, quòd actus & habitus scientiarum naturalium, qui sunt evidentes maneant in patriâ (quidquid sit de opinionibus) cum nullam includant imperfectionem, illi statui repugnantem, juventque ad easdem res variis modis cognoscendas, in quo nulla est superfluitas: ut dici solet de variis scientiis, quas communiter statuunt Theologi in anima Christi. Tandem gratia non destruit, sed perficit naturam. Quo sensu dixisse videtur S. Hieronymus in epistola ad Paulinum: *Discamus in terris, quorum scientia nobis perseveret in cælis.* Modus tamen operandi harum specierum & habituum diversus erit in patriâ, ab ea quam habent in viâ; ibi enim operabuntur independenter à phantasmatis, à quibus hic dependent, ut optimè declarat S. Thomas loco citato.

*Gratia non destruit, sed perficit naturam.*

*III. Amor beatorum & gaudium de beatitudine statum illum nullò modo dedecet.*

Quæres quintò: an beati necessariò ament suam beatitudinem. Sermo est de amore concupiscentiæ, tam respectu beatitudinis formalis, visionis scilicet, quàm beatitudinis objectivæ, nempe Dei, non quatenus est in se bonus, & habet suas perfectiones intrinsecas (sub quo conceptu spectat ad amorem amicitia, de quo supra

diximus) sed quatenus est nobis bonus. Et fanè non est cur quisquam hunc actum putet dedecere statum beatitudinis, est enim honestus, rectæque rationi, & naturæ inclinationi inprimis consentaneus: unde sicut actus spei, quo quis in viâ Deum sibi desiderat ut bonum suum & aliquando possidendum, est actus supernaturalis & honestus; ita & in patriâ actus quo gaudet beatus se jam Deum possidere, est bonus & honestus, nec statum illum ullo modo dedecens.

Existimo itaque hunc etiam amorem seu gaudium de Deo possessio, suppositâ clarâ illius visione, esse beatis necessarium, cum per se loquendo nullum bonum tantum moveat ac proprium, nam ut ait Aristoteles 9. Ethicorum cap. 4. *Amabile bonum, unicuique autem proprium, & amabilia ad alterum sunt ex amabilibus ad seipsum.* Addit tamen Suarez hic, disp. 9. sect. 2. licet non possit beatus pro eo instanti quo Deum clarè videt ac possidet, non hac de re gaudere, in quibusdam tamen circumstantiis posse illum velle carere beatitudine etiam perpetuè, si scilicet ei Deus revelaret hanc suam esse voluntatem.

*IV. Gaudium de Deo possessio, seu de beatitudine, est beati necessarium.*

Ait ulterius Suarez posse Deum hujusmodi actum beato præcipere: licet enim inquit, nullâ factâ suppositione extrinsecâ, non possit quis velle non esse beatus, cum beatitudo sit summum hominis bonum, in omnibus tamen circumstantiis, non est simpliciter maximum bonum super omnia diligendum; magis enim amandus est Deus secundum se & propter se. Unde hoc modo posset quis propter Deum velle carere Deo & beatitudine, seu Deo viso, amore charitatis vincente amorem concupiscentiæ. Secundò inquit, potest quis ad tempus velle carere visione Dei, ut postea cumulatiùs eandem recipiat, si nimirum transeunter eum videret, quo modo Deum multi putant à Moyse in hac vitâ, & à Sancto Paulo visum fuisse, & si à quoquam, omnium maxime à Virgine Matre.

*V. Possit quis velle carere Deo propter Deum, amore charitatis vincente amorem concupiscentiæ.*

*Videtur posse beatus velle non videre Deum ad tempus.*

SECTIO TERTIA.

*Quodnam sit objectum gaudii seu delectationis beatorum.*

**Q**UÆRES sextò: Utrùm gaudium illud & delectatio beatorum sit de Deo solo, an de visione solâ, an de utrisque simul: primum affirmat Cajetanus, secundum Durandus: Tertium tamen videtur probabilius: ita Suarez hic disp. 9. sect. 3. Vasquez disp. 15. & alii communiter. Ratio est: nam de illo obtento in cælo gaudemus, quod antea tanquam præmium & finem desiderabamus, sed id quod tanquam præmium & finem desiderabamus nec erat solâ visio, sed Deus ipse qui est summum nostrum bonum juxta illud, *Ego sum merces tua magna nimis:* nec etiam erat solus Deus, seu secundum se, sed videndus: quare ex utroque sine, nempe *qui, & quo*, id est re possessâ & illius possessione, ut in aliis, coalescit unus finis integer & totalis, de quo proinde, & in quo gaudere solent omnes, & delectari.

*I. Gaudium & delectatio beatorum nec est de Deo solo, nec de visione solâ, sed de utroque.*

Unde, ut bene notat Vasquez citatus, cap. 4. num. 18. & 20. alio modo se habet visio Dei respectu amoris amicitia, quo beatus eum amat, & respectu delectationis seu amoris concupiscentiæ, quo gaudet de Deo & bono suo jam possessio, seu quo gaudet se esse beatum, respectu enim primi affectus visio solùm est conditio, nec enim amandus

*II. Visio beata est objectum respectu amoris amicitia, de Deo solo.*